
NR. 4.

25. JAAN. 1936. A. VIII AASTAK.

Kooli elu.

**T. T. G. ja T. T. K. ühine jõulupuu 20. dets.
1935. a. kell 17 ja koolitöö lõpupäev.**

20. detsembri õhtupoole k. 17 kogunesid õpetajad ja õpilased kooli saali küünlavalgusest kumava jõulupuu ümber. Jõuluõhtu pühitsemine algas koraaliga „Ma tulen taevast ülevalt“, millele järgnesid jõulukõne õpet. J. Kimmel'ilt, koorilaulud õpet. T. Jakobsoni juhatusel, soololaul õpil. K. Tammemäelt, kõne dir. J. Roos'ilt ja ühislaul „Püha õö“. Vaimuliku talituse järele tuli jõuluvana, kes tegi kohaseid kinke nii õpetajaile kui ka õpilasile.

Pärast jõuluvana lahkumist mindi koduklassidesse, kus igal klassil oli korraldatud oma väike jõulupuu, mille ümber jagati kingitusi ja kinnitati oma füüsilist isikut vorsti ja morsiga.

Kella helistamisega anti märku uuesti saali kogumiseks, kus algasid ettekanded. I kk. klass pr. P. Reinbaum'i juhatusel kandis ette „Jõulumuinasjuttu“; III a-kk. poolt esitati klaverisoolo, III b-kk. poolt näidend „Vangistatud jõuluvana“. Näidendile järgnes väike vaheaeg. Pärast vaheaega jätkusid ettekanded: IV b-kk. poolt koorilaul; II kk. klassi õpilaselaulusoolo; III b-g. õpilasilt tants „Piin“; klaverisoolo IV a-g. õpilaselt M. Mikult; klaveriettekanne gümn. IV-b kl. õpilaselt F. Krimm'ilt ja H. Kullam'ilt.

Pärast ettekannete lõppu mingisugust viibimist klassides enam polnud, vaid mindi koju.

Olgu tähendatud, et säärane kord, kus kava toimub pärast klassides viibimist ja kus kava lõpp tähistab ka jõuluõhtu lõppu, oli läbi viidud tänava esimest korda. Varemadel aegadel toimus vaimulik osa, kava ja jõuluvana esinemine järjestikku, ja alles pärast seda mindi klassidesse, kust igaüks lahkus kas varem või hiljem. Varem muutus jõuluõhtu lõpp tihti liiga venivaks ja mitmeulatuseliseks, kuna pika eeskava ajal õhk muutus saalis umbseks. Seda puudust taheti vältida klassis viibimise aja piiramisega ja kava õhtu lõpuossa paigutamiseega. Viimane korraldus on mitmes suhtes parem endisest korraldusest, ainult kava peaks sellisel juhul

lühem olema, kuna seekordsel jõuluõhtul kava lõpupoole enam hästi ei jälgitud.

Laupäeval 21. dets. kogunesid õpilased pärast tunnipikkust koduklassides viibimist saali, kus peeti traditsiooniline jõuluaktus põlevate küünalde valgusel. Vaimulikule laulule järgnes õpet. J. Kimmel'i kõne. Pärast seda kandis ette dir. J. Roos läinud poolaasta aruande õpilaste edasijõudmise ja käitumise kohta, võrreldes neid andmeid läinud õppeaasta vastava poolaasta andmetega. Jõulupuu all jagati ka kingitusi raamatute näol parimaile õpilasile. Saalist valguti uuesti koduklassidesse, kus anti kätte tunnistused.

Koolitöö lõppes kell 12.

**Kirjandusringi üldkoosolek 16. jaan.
kell 18.**

Kirjandusringi üldkoosoleku päevakorras oli: 1) kirjaetoimetaja abi ja revisjonikomisjoni valimine, 2) õpet. hr. A. Raielo referaat teemal: K. Hindrey „Urmas ja Merike“ ja 3) läbirääkimised.

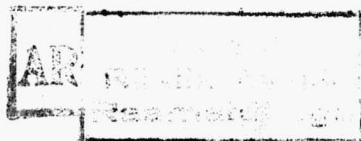
Endise kirjaetoimetaja abi A. Männi (II kl.) asemele valiti L. Ivanson IV a-g. Revisjonikomisjoni valiti A. Jürgenthal V c, L. Kalvet IV b-g., L. Reevits III b-g.

Järgnes hr. A. Raielo referaat, mis andis ülevaate K. Hindrey teose „Urmas ja Merike“ sisu üle ja vaatles teost ka pisut arvustuslikult küljest. Referaadile järgnes õige harv sõnavõtt. Õpilastest võttis sõna ainult mõni üksik. Arvatavasti tuleb seda kirjutada teose mittetundmise arvele.

Pärast referaati toimusid läbirääkimised kavatsetavate töötundide üle. Otsustati läbi töötada kõigepealt eesti uusimad ajaloolised romaanid, kusjuures igal tunnist osavõtjal oleks oma teatud osa analüüsida. Esimese analüüsimise alla tuleva teosena on kavatsetud A. Gailit'i „Isade maa“.

Töötunde juhatab õpet. A. Raielo.

**Kaanepilt: V-c klass ühes õpetajatega
oma jõulupuu all majapidamisklassis.**

**TARTU TÜTARLASTE-
GÜMNAASIUMI JA TARTU
TÜTARLASTEKESKKOOLI
HÄÄLEKANDJA**

Nr. 4.

25. jaanuar 1936.

VIII aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlastegümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: K. Raud, abi A. Raielo. Tegevtoimetaja: A. Jürgenthal. Toimetuse liikmed: L. Hermann, T. Kudeviita, E. Mörd, L. Noorits, L. Reinomägi. Kunstiline nõuandja: J. Püttsepp. Talituse juhataja: V. Käpa. — „T. T. G.“ ilmub 8 korda õppeaastas, iga kuu 15. päeval, alates oktoobrist.—Tellimishind aastatellijaile 20 senti number, kuutellijaile 25 senti number.

Meie noorte aateilmast ja taotlustest.

Noorus on aeg, millal väetist inimlapsest areneb teadmiste, kogemuste ja kindla maailmavaatega varustatud kultuurinimene.

Noore mina sisemine maailm on alles kujunemistasemel. Siin on alati võrratu rühkimine, ehitamine ja lammutamine. Noore sisemaailm on nagu sepikoda, kus lakkamatult vasar vormib rauatükikesi. Ajusügavusist väljuvad mõttekillukesed liituvad püsivaks tahteks, segunevad elutöekspidamistega harmooniliseks tervikuks — positiivselt julgeks maailmavaateks.

Optimismi ja elutahte tiivustamisel on otsitud alati midagi paremat, mis rahuldaks noore eluvõitleja hinge.

Oma otsingutel on noored ikka

olnud suured idealistid, ideede kandjad, oleva kritiseerijad, kuid midagi hoopis uut nad siiski ei loo.

Nende ajalooline missioon on: panna maksma üldmaksvate tõdede kõrval ka isiklikud tõed, sulatada harmooniliseks tervikuks kõik hääd mõtted, viia need tegelikku ellu.

Eriajastutel on noored väga tarumukad aatevõitlejad, kuna teistel ajastutel esineb passiivsust, näib enesesse pöördumist.

Ometi ei jää noored kauaks enesesse, vaid, kihutatud rahutust sisetule kõrgleegist, kiputakse kaugeemale, ihatakse kõrgemale. Kuid inimesed on väikesed. „Nad tahavad näida suurtena ja siis nad tõmbavad enesetele jalga liiga suured

saapad", ütleb Knut Hamsun. Pole siis ime, kui nad komistavad ja kukuvad, ja selle asemel et tõusta ja edasi sammuda, jäävad nad rahulikult lamama ja ootama.

Enese ülehindamisest on ka osaliselt tingitud tänapäeva noorte pessimismivaim, rahulik olesklemine, enesega tegelemine ja ootamine. On end liiga suureks peetud, aga oma saavutustes pettunud. Kuid kogu meie elu on alatine tõus ja mõõn, ja seal, kus on suurem tõus, seal on võimalik ka sügavam langus.

Ometi on noortel tänapäev tubli annus idealismi, sisemist tarmukust, mis siis, kui elubaromeeter näitab tormi, langust, aitab püstitada uusi tõekspidamisi ja ideaale vanadele lammutatud varemeile.

Noored on avastanud, et kõikjal igal ajal on olemas tillukesi sädemeid, mis suudavad teha halli argipäeva säravaks pühapäevaks. On olemas külluses õnnehetki, mida oleme seni kuidagi jätnud tähele panemata, millele me pole küllaldaselt tähtsust omistanud.

Nii on osa tänapäeva noorist rahuldunud tegeliku eluga. Tungitakse enam kutsealadesse ja püütakse sääl uusi väärtusi avastada. Nii mõnegi tänapäeva noore sihiks on olla hää ema, haritud kasvataja, kes oma tõekspidamiste kohaselt püüab aidata kaasa riigi ja rahva ühiseks arenguks ja hüvanguks.

Enam on nüüdisaja noori vallutanud inimsusaade, haritud isiksuse seesmise kooskõla ja kõige inimliku avara mõistmise saavutamine. Eriti suurt tähelepanu omistatakse

indiviidile, isiku omapärale. Individuaalne isiksuse harimine on juhtinud noorte pilgud enestesse, korraldama ja ümber kujundama seda kiratsema jäetud kaunistaimet. Tahetakse olla ja saada tõeliselt väärtuslikeks ja teadlikeks inimesteks, kes kord kodanikena oleksid suutelised mõtlema ja hoolitsema ise riigiosana üldise ja enese hääolu eest. Isamaa, oma kodumaa hääolu on alati olnud osa noorte hingest. Isamaa on noorte pühim aare.

Eks olnud isamaa see vaim ja jõud, mis viis vaimustusega noori võitlusse Vabadussõja päevil, mis tiivustas ja julgustas neid, hoidis meeoleolu kõrgel ka püssikuulide-rahe all — surma lävel.

On praegu kodumaa saatus noorte lähemaid küsimusi. Tuntakse tulist viha egoistlikkude ja teiste iseolemist mittetunnustava rahva — sakslaste — vastu, kes majandusalalgi meie kodumaal koob ämblikuna tihedat ja siidpehmet võrku. Kuid eestlased on valvel. Noored on agarad selgitama nendele, kes veel seda ei tea, eestluse ja iseolemise väärtusi. Isamaa seisab tänapäeva noorte juures kõrgemal kui kõik muu, sest ollakse teadlikud, et temas peitub rahvuse tulevik ja eluõnn.

Eneseuhkusest ja eestlase iseolemise väärtuse tundmisest on noored haaratud ka nimeede-eestistamisel, et anda kohane silt sise-musele, oma õigele tuumale. Samasugune sisemise püha tunde sunnil tõstab samuti noorkotkas või kodutütar oma sõrme ja lausub kaunei-

mad sõnad: „Isamaa eest alati valmis!“ Ei nõuta ega karjuta enam, et riik aga sulle annaks ja annaks, vaid tahetakse ka ise midagi olla, ise midagi anda, anda oma väikest tööjõudugi riigiterviku hüveks. — Armastus ligimese, rahva, kodumaa vastu — need on aated, mille nimel teotsevad tänapäeva noored.

Ometi osa tänapäeva noorist pole ei oleva kritiseerijad, ei uue, modernsema taotlejad, vaid elavad mugavalt päevast päeva. Soovitakse reisida, kinosid ja pidusid külastada, end igati mugavalt tunda.

Teised võtavad jälle mõne kitsa eriküsimuse, millega tihti ainult pääliskaudselt tutvutakse ja millest siis suurte pateetiliste sõnadega räägitakse, kuna selle sõnarohkuse taga valitseb ometi tühjus.

Kuid enamik pole kunagi olnud aatevõitlejad, see on ikkagi osa, aktiivsemate kogum, kes kannab tunglaid heledalt loitvatena oma hingedes, kes põlevad kõrges aate-
tules.

Ka on viimasel ajal tagaplaanile nihkunud sõnade kõlksutamine,

loopimine. Noored hindavad enam tegelikku tööd, tõelisi elamusi ja tundeid ja tõsisemalt endasse suhtumist. Suurimaks aateks ja rahuldajaks on noortele tänapäeval töö, ehtne tööroõm; lüüakse käed külge kõikjal ja teotsetakse, kus võimalusi leidub.

Eelmainitu oleks ainult kimp noorte aateilmast, nopitud lähemast ümbrusest, kuna eri kohtades võivad noored paljugi teislaadsemaid olla.

Üldiselt isamaa, kodu, arenenud indiviid, armastus ja ligimese mõistmine, rahvus ja töö on aated, mis on tänapäeva noorile sihiks ja tiivustajaks nende otsingute ja õpingute ajastul.

Lõpetan J. Linnankoski sõnadega: „Tunnen, et vanadus on targem ja suursugusem kui noorus — ta laubal asub rahulolu. Kuid enam tänan teid, te elu kuldsed vallad, et olen kord olnud noor. Ja kahekordselt tänan teid, et noorus ei kulge meie, vananevate, kaasas, vaid elab üksikult — julgena, verevana, õneküllasena, nagu on elu ise!“

R—n.

Kaks luuletist.

1. Pihtimus ja palve.

On hetki nukraid, kurbi elus,
kus hing, kuis nähtub, vaevalt talub
suurt kurbust. Süda üha palub
suurt Jumalat. Ses keskustelus

ma püüan väita: „Sina tead,
et härdalt seisan Sinu ees

ja põlvitan, mul silmad vees. —
Sa, Issand, hoia mind! Mu pead

(see väeti mõistma teid, mis rajat
on mulle käia), palun Sind,
Sa lase kõrgel hoida. Mind
Sa aita, Issand, viletsaimat! —

**Kui aga vahest tänamatust
mu palves leiad valulist,**

**siis hinges kaevet alalist
ma kannan vaikselt nagu saatust.”**
—la.

2. Tantsul.

**Ma valsitaktis hõljun,
meel rõõmus ja kerge on pea.
See abiturientide pidu.
Kool varsti läbi. Kui hea!**

**Ma jalutan tangotaktis.
Nii kurvaks tõmbub mu hing,
mu südames valu uus ärkab:
mind kooliga seob mingi ling.**

**Ma foxitaktis kõnnin.
Kui kiiresti möödunud kõik on —
see kooliga seotud olek
ja kooliga seotud õnn!**

**Ja valss-finaalis ma tunnen,
et keerutus uimastab pead.
Nii elugi teeb terve ringi,
vahest enne kui seisma ta jääb.
Heljo.**

Elu ja unelm.

Kirjand!

Istun oma väikeses toakeses teisel korral ja mõtlen ägedalt, et mida õige kirjutada. On pühapäeva hommikupool ja läbi lahtise akna on kuulda tänaval käijate samme ja jutukõminat. Vahel kuuldub mõni üksik kõvem hüüe ja naerupurse, siis jälle sõnu, nagu: Vanemuises maskeraadil . . . Ras Gugsä . . . Selma . . . keerlev vool . . . lilla eesel . . . vuvtsihh dollar . . . varsa jutt . . . jne. Arvan, et sammudest tunnen, kes möödub. Näe, see kergete sammudega tippija on vist küll üks elegantne daam. Siis rutulised ja kindlad sammud — vist mõni ülespuhutud noorhärä, kaabu viltu kõrval. Siis õige rasked ja nagu torevõitu jalastumised — kindlasti lihunikusell.

Korräga kuulen tasaseid, nagu vargseid ja lohistavaid samme otse akna all. Kes see küll on, mõtlen, kas ehk pätt? Jooksen aknale ja, näe, ongi

pätt: pikk, küürus vanamees, vana, tundmatuseni kulunud läki-lodu peas, millest määrdunud vatitükid alla tolknevad; kuub arusaamatut värvi ja mitmesuguses suuruses halle ja musti paiku täis; ja püksid — sa vaeneke küll! — need olid võimatud: karedast kotiriidest ja auke täis; teine põlv paljas, must ja räpane põlv; jalas vanad lagunud kalossid, nõõriga jalgade ümber mässitud. Nii ta läheb seal kui saatuse pilge — meie kõikvõimsate, tarkade ja toredate inimeste üle. Ta liigub seinä äärde hoides, ja, näe, nüüd ta kummardub, et võtta üles äratallatud porine poolpõlenud paberossiots. Ta uurib ja pühib seda tükk aega, paneb siis aeglaselt oma läki põhja ja läheb jälle edasi — ükskõikselt, mahajäetult, ei millestki vist enam rõõmu või kurbust tundes.

Isa tuleb ka akna juurde ja ütleb, et see pätt olevat olnud varemalt kõrgemaid sõjaväelasi. Vaatan talle veel

järele ja näen, kuidas naabermaja kojamees, luud ühes ja suur plekist vanguga kühvel teises käes, hobusesõnnikut täis, teda eemale ajab. On kuulda, kuidas kojamees manab: „Mis sa siin laaberdad, varganägu! Kae, et kaod! Siin, kesklinnas ei tohi sinusugune käia.“ Viipab ise käega linnaääre poole.

Pätt vahib talle tumeda kivistunud pilguga otsa, nagu küsides, et kuhu ta teda õieti ajab, ta on ju niikuinii kõikidest ära tõugatud ja ... Läheb jälle, pea norgus, kangestunud käigul eemale, — sinnapoole, kuhu talle näidati: eemale nendest, kes on noored, rõõmsad ja õnnelikud, või jälle vanad, aga söönud ja soojalt riides; eemale nendest, kes on uhked ja suurelised iseenese üle, sest nendele on saatus olnud parem. Nad tunnevad küll ka muret ja rõõmu, kuid nende elul on mõte. Aga temal, vaesel inimvarjul, ei ole ju kuhugi minna, teda ei kutsu keegi armastav süda, ta ei igatsegi vist midagi. Rõõm, mure, lootus, armastus on temale võõraks jäänud. Ta on kõige vastu ükskõikne.

Küll on ikka kole see ilma elu, tuleb mulle mõttesse. Mis minust enesestki võib kord saada, kui nii vanaks saan! Ma olen ju nii palju ilusaid tulevikupilte vaimus ette kujutanud, nii palju ilusaid unistusi, lootusi. Aga kas minugi eluteel ei või mõni samm vääratuda ja kas minagi ei või hoolimatu saatuseratta alla jääda? Kas mul on õigus sellele õnnetule inimesele põlgusega vaadata? Ei tea. Ei saa üldse aru sellest maailmaelust.

Nii mõtiskelles lähen rusutud meeleolus oma tuppa tagasi ja katsun midagi taas kirjutada oma kirjandisse.

Aga pea ei tööta, nagu oleks seal ajude asemel tangupuder. Midagi ei tule meelde, mille üle kästud ja lubatud kirjutada.

Aga tänavalt kostab ikka sammude kobin ja segiläbi hääled — energilised ja tülpinud, lapselikult muretud ja kadedad, bassjämedad ja diskantpeened, kraaksuvad ja hõbekellukeselised. Ja see kõik sulab ühte veidraks müra. Mulle näib, nagu veaks hiigla lohe end tänavaid mööda ja hõõruks oma sarvnahaga tänavakive.

Märkan korraga, et olin tukkuma jäänud. Haaran pliiatsi ja hakkan uuesti pinguli mõtlema ... mõtlema ... mõtlema ... Ah, ei tule täna midagi välja, parem lähen natuke värske õhu kätte, mõtlen väsinult ja tunnen imeilku rammetust kogu kehas.

Rõivastun ja lähen tänavale. Nendin, et inimesi ei olegi nii palju tänaval, kui enne näis, ja, imelik, millal siis on hakanud peenikest, külma lund sadama? Ilm oli enne päris sademeteta ja külm. Ehk küll ilm on vaikne, siiski tunnen külmajudinaid selga mööda alla liikuvat. Üksikud väikesed lumehelbed liuglevad aeglaselt ja kaheldes ülalt alla, nagu ei teaks, kuhu nüüd parem oleks maha langeda. Mõnedki neist on jäänud minu palitule peatuma ja vaatavad seal nagu võõristades ringi ... Eks esimene lumi ole ikka niisugune, mõtlen ma. Aga nii kerge on käia, nagu lennul, ja kõik teised käijad liiguvad ka nagu ebaharilikult, tõsiselt ja tähtsalt. Ja lohe roomamissahin on ka kuski lähedal kuulda. Vist on ta end vedanud kõrvaltänavasse ...

Taban enda naeruväärsel mõttel: lohe keskpäevasel ajal linnas tarkade ja muinasjutte mitteuskuvate inimeste seas, ja keegi ei tee temast väljagi! Küll olen ma lapsik!

Aga kuhu minna? Kas ehk kirikusse? Seal ma armastan ikka käia. Kas see on ehk ka lapsikus, sest paljud minu kooliõed ütlevad, et seal olevat igav. Kinod käia ja kondiitri juures kooke süüa olevat palju lõbusam. Ma ei eita seda, sest armastan ise ka sedasama teha, aga kirikus on siiski väga ilus olla, iselaadi ilus. Nii ilusasti laulab seal koor. Ja kui palvetad, siis on päris imeliselt kerge ja rahulik tunne.

Lähengi kirikusse. Aga täna on seal tõesti ilus ja armas olla, kõik on kuidagi iseäraliselt pühalik ja saladuslik, koguni teisiti kui väljaspool kirikumüüre.

Parajasti laulab koor: „Au kõige kõrgemale Jumalale!“ Küünlad pühakujude ees säravad mahedalt nagu inglite silmad ja palju inimesi palvetab põlvili. Palvetan minagi Jumalaema kuhu ees ja süütan ühe küünla Tema ette. Siis vaikib koorilaul ja ülempreester tuleb pühapaigast rahva ette, laskub põlvili ja hakkab palvetama. Kõik kirikus olijad laskuvad põlvili ja kummarduvad sel pühäl hetkel. See on nii lõpmatu ilus, ja kõikide palgel on kas alandlikkus, kurbus või mure. Mõni jälle vaatab nagu tardunud arusaamatuses üles pühakute piltidele. Aga kõikide palged näivad palju armsamad kui muidu harilikus elus. Kas nad jäävad ka niisugusteks, kui nad siit lahkuvad, mõtlen ma ja hakkam palvetama. Ja mis ma omas palves palun, see ei meenu hiljem. Tunnen, et nagu täiesti kõik muu oma elus unustan,

mõtlen ainult millestki seletamata heast ja soovin, et kõikidel oleks hea olla. Kas ei saaks ometi nii olla, et kõik oleksid üksteise vastu head, et ei oleks tigeidaid, kadedaids, et inimesed ei tapaks üksteist, nagu ajalehis tihti kirjutatakse. Milleks kõik niisugune hirmus arusaamatu inimeste vastastikune piinamine! Kas ei saaks inimesed sellest, mida nad pühakojas Jumala palge ees lubavad ja mida nad paluvad, veidigi, õige veidigi täita. Aga mulle näib, et paljud, nii pea kui kirikuuksest väljuvad, muutuvad püsti kurivaimudeks. Kas nad tõesti seal kirikus vaid valetamas käivad?

Kui palve lõpeb ja ma silmad üles tõstan, näen — ei, ma rohkem nagu tunnen, see on nii imelik —, et preestri ja inimestelt mingisugune valgus lainetades ülespoole tõuseb ja midagi mul nagu südames või peas — ei teakus — ütleb, et see on palve vaim, mis kõikidelt palvetajatelt ühineb ja tõuseb Jumala juurde. Ja Jumal jagab seda kõigile inimestele maa peal tagasi, heade ja kurjade vahel vahet tegemata. Mis headest üle jääb, see läheb halbade inimeste heakstegemiseks.

Mul on seletamatu hea tunne, nagu oleksin ma oma ema süles puhanud või jõulupuu all seisnud ja säravaid küünlaid vaadelnud.

Koor hakkab jälle laulma: „Täname Sind, Jumal, Su armu eest!“ ja preester pöördub rahva poole. Tal on käes suur kuldrist ja ta teeb sellega ristimärke rahva poole.

Rahvas hakkab siis aeglaselt kirikust välja tulema. Kui mina ka kirikutrepile jõuan, tunnen, et mul on väga külm ja et väljas on nii pime, õudselt

pime... Kole tunne on mul korraga, ja inimesed on ka kõik äkki kadunud...

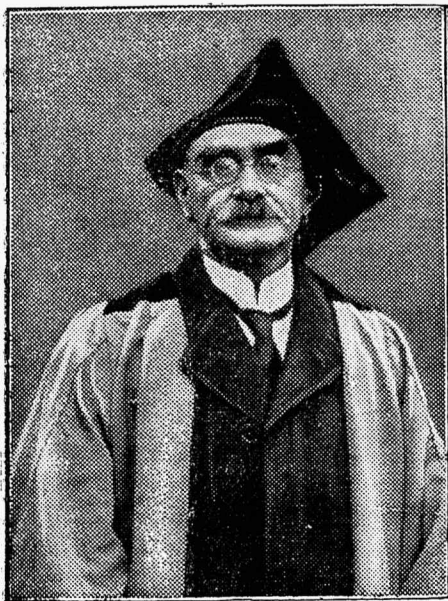
Arkan. Nüüd taipan, et olin maganud ja und näinud. Või oli see siiski

ilmsi: nii elavalt on veel kõikilmade ees.

Ja minu kirjand — see on muidugi tegemata! Tühi paberleht lebab laual. Ei mitte kui midagi. Homme peab aga töö olema tingimata ära antud, muidu...

T. K.

Rudyard Kipling †

Umbes nädal tagasi viis telegramm Londonist kogu maailma lühikese teate: 18. I 36. Täna öösi suri Rudyard Kipling 70 aasta vanuses. Eile tehti temale vere-transfusioon, kuid ka see ei aidanud.

Nii siis on surnud see suur kirjanik, keda on lugenud kõik, kes üldse kirjandust loevad. Ta teosed on tõlgitud kõigisse maailma keelisse ja juba maast ma-

dalast õpib nende abil nooruk kirjandust armastama. Nii kaasakiskuvad on need. Ka eesti noored ja vanad on paljude ta teostega tuttavad, olgu's nad lugenud neid tõlgetena või algkeeles. Kes ei tunneks ta „Kim'i“, „Džungli raamatut“, „Pukk'i“, „Elevandilast“, „India jutte“, „Meest, kes tahtis olla kuningas“, „Riki-Tiki-Tav'it“ jt.! Milliseid elamusi need sisendavad lugejasse, eriti eksootilisest Indiast! Lugega „Kim'i“ või „Džungli raamatut“ — milline nauding! Terve India oma eriskummalisusega hakkab kui elama silmade ees. Parimgi maateaduse- ja ajaloo-õpperaamat ei suuda seda pakkuda Indiast, mida pakub juba üksainuski Kipling'i romaan. See kõik annab tunnistust ta geniaalsusest.

Rudyard Kipling sündis 30. dets. 1865 Indias Bombay linnas riigiametniku ja maalikunstniku pojana. Öpinguaastad veetis Kipling Inglismaal, kuid pöördus siis tagasi oma sünnimaale, mille rändas risti-põigiti läbi. Ta reisud ulatusid ka naabermaisse — Birmasse, Hiinasse, Jaapanisse. Hiljem elas ta mõned aastad Põhja-Ameerikas ja asus siis jäädavalt Inglismaale elama. Kirjanikukuulsuse sai ta just oma džungli-raamatutega. 1907. a. austati teda Nobel'i kirjandusauhinaga. Oxfordi ja Cambridge'i, samuti Pariisi ja Strassbourgi ülikoolid valisid Kipling'i ta kirjandusliikude teenete eest oma audoktoriks; hiljem valis St. Andrews'i ülikool ta rektoriks. Elu viimased aastad veetis R. Kipling Sussexis, oma Batemani farmis, andudes kirjandusliku tegevuse kõrval innukalt maamajapidamisele.

Neistsinaseist lahkunuist.

XIII lend — 1932. a. (järg).

Niina Ratasep (just nii ortograafiliselt) — Tartust. Sirge, punerdava palgega sporditüdruk. Põriseva poisihäälega. Kange käega õpilaspere vanem. Kuid veel kangem pallilööja, muidugi siis ka Spordiringi esinaine. Tema päevil olid koolide-vahelised tütarlaste pallivõidud ikka T.T.G. käes Praegu korporant-tudeng. — Temaga sarnanev kõva pallisuruja oli ka Aksella Sammas, tugevate lihastega tüdruk. Temagi, kui ma ei eksi, jagab Niina Ratasepaga tudeng-korporandi saatust. — Asta Rosenstein — vähe tuntud, kuid mäletatavasti üks õrnuke, tagasihoidlik tütarlaps. — Selma Rätsep — tõsimeelne, lihtsamoline laps, temaga peaaegu ühe-laadne ka Amanda Sibold. — Marta Sommer — ümmaravormiline tõmmu tüdruk, rohkem omaette elav ja oma ülesannetega lakamatult võitlev. — Mustaverd, väherääkiv, kuid siiski teatava määrani vaimset tüsedust omav Linda Sookael. — Anna-Liisa, s. o. Maret Suits — prof. Suits'u tütar. Keskmist kasvu, ema poolt soome tõuverd, aga ometi tunduvalt oma lugupeetud isa tütar. Näolt tõsiilmeline, aeglase- ja tüsedasõnaline, liigutusilt ja käitumiseltki raskepärane. Tihedakoeline oma vaimukoosseisult, andekas ja omapärane. Veendumusis kindel ja neid raskekaaluliselt kaitsev, kaasa kiskudes just selle taktikaga ka teisi. Algupärane ja vaadeldavast üleoleva orientatsiooniga. Kirjanduseinimene. Lektüüri arvustavalt võttev ja omalgatusi teadlikult ja stiilikalt pakkuv. „T.T.G.“ tähtis tugi. Praegu ülikoolis filoloogiat õppiv tudeng. — Heldela Suubi — õhetavate palettega, nägus, tasakaalukas, vaikse loomuga ja küllalt intelligentne tütarlaps, nagu mäletan ka sporditüdruk. — Ellen Suvi — lüheljas, vähe nähtav ja vähe kuuldav plika. — Leida Tamme isik ei meenu põrmugi; võib-olla kui räägin tast, vahetaksin ta ära kindlasti mõne teisega. — Valli Tekkel — Tartust. Blond, keskmist kasvu ja mõõtu. Endasse tõmbunud, vähe rääkiv, kuid üldiselt sobiv ja omajagu huvitavgi natuur. Omas vaimset tüsedust ja kaalu. Armastas kirjandust ja pakkus väärikat omaloomingu alalt. Truu „T.T.G.“ abijõud. Korralik ja

laitmatu õpilane. Juba mõnda aastat Mattiesen'i trüükikojas korrektrissiks. Loeb kindlasti ka neid ridu, enne kui need lõplikult trükimasinasse lähevad. — Linda Tool — Tartust. Tragi, terane, keskmist kasvu. — Leida Vannak — igavene rõõmuhammas, alati naljatlev ja südamest naerev, käbe, liikuv, kärmas. — Salme Vanamb — Maret Suits'u maasõbranna. Tütarlaps karakteriga. Väliselt sänge ja morn, iseloomult sitke ja paindumatu, iseseisev ja isiklikkudele veendumustele truu jonnini ja sihilikkuseni. Aga seejuures siiski vaimset tüse, kirjanduslike huvi-dega ja arvustava mõtlemisviisiga. Ka „T.T.G.“ inimesi. Oli mõnel määral opositsioonis koolis nõutavaga ja toimis vastupidiselt sellele. Praegu maal. Usutavate allikate põhjal olevat hilisemal ajal oma varasemaid seisukohti revideerinud ja mõneski suhtes õiguse andnud nendele arvamustele, mida koolis ei tunnustanud. — Miralda Vasser — Tartust. Blond, kasvukas, armas, lahke, naerukas, üldiselt kooli õhkkonda hästi sobiv tütarlaps, kuigi vahel ilmes nõrku vimmajooni. — Eva Veber — ümmargune, lopsakakasvuline trulla tüdruk. Lustakas, muretu, lõbus, seltsimehelik, jutlev. Mitte põrmugi kindlalt vedav, tihti õpinguist välja kalduv ja siiasinna valguv õpilane, kuid andekas ja heasüdameline. — Linda Weidemann — jälle tunnustatud pallilööja, muidu keskpärane ja oma ülesannetega kergelt toime tulev. — Helmi Veri — mitte andetu, kuid huvidega, mis kiskusid tihti õpinguist eemale. Seepärast sudimist ja sagimist, et jälle asjad vaku ajada. — Erika Wöhrmann — Türi tohtri tütar. Kasvukas, blond, kahvatuilmeline. Üldiselt sobiv, leplik, hästi kasvatatud ja armas inimene. Õpinguis nii-öelda keskelt läbi. Vist praegu üliõpilane ning korporant. — Kõik teised, keda pole seni maininud, nagu Elsa Ritsland, Hilda Simonson, Linda Sööt, Marta Torop, Valentine Trelin, Heäda Treumann, Olga Vössoberg, olid nende ridade kirjutajale niivõrd võõrad, et neist ei tohi juttu teha.

Seega on sellel lennul lõpp. Ütlesin juba

alguses, et kirjutan sellesse lennusse kuuluvaist abiturientidest pealiskaudselt, sest et ei viinud neid lõppklassini välja. Ja nii ma kirjutasingi. Seepärast olen pidanud oma sõna ja ärgu minu üle nuriseta.

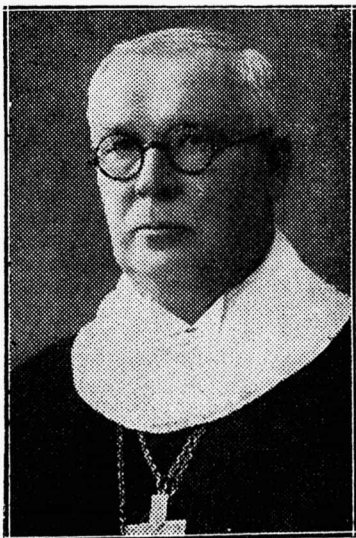
Järgnevast 1933. a. lennust ma üldse ei kirjuta, sest enamik neist on mulle täitsa võõras. Tulevasest numbrist algab 1934. a. lennu iseloomustamine ja seal teeb mu sulg põhjalikuma töö.
Alter ego.

Armast ja lugupeetud endist T. T. G. õpetajat

praost Gustav Rutopõld'u

mälestame sügavas leinas

T. T. G. ja T. T. K. õpetajad, õpilased ja vilistlased.

T. T. G. endiste ja praeguste õppejõudude pikas nimistus leiame ühe rea, kus on lühidalt märgitud, et Gustav Rutopõld on õpetanud Tartu Tütarlastegümnaasiumis usuõpetust 1. VIII 1921—1. VIII 1922. Tollest ajast on muutunud T. T. G. õpetajaspere koosseis mitmeti ja tolaeagseid T. T. G. õpilased on kõik ammu koolist lahkunud. Siiski on T. T. G. õpetajate hul-

gas veel neid, kelle kolleegiks oli äsja surma läbi ootamatult lahkunud praost G. Rutopõld, samuti mäletab selgesti teda kui oma õpetajat küllaldane kogu T. T. G. endisi õpilasi ja vilistlaskogu liikmeid. Kuid kaugelt suurem hulk on meie õpetajas-, vilistlas- ja õpilasperes neid, kes tundsid G. Rutopõld'u ta elukutselises ametis Tartu Peetri koguduse õpetajana ja Tartumaa praostina, samuti avaliku elu kaasründajana. Kõigil neil on G. Rutopõldust ainult head mälestused, sest ta oli iseloom, kellest muud ei olegi mälestada kui ainult head. Kohusetruu, sõbralik, õiglane, mitte kunagi ennast unustav, alati teo- ja abivalmis — säärane oli ta kogu oma olemusega. Eeskujuks võiks ta olla aga veel paljudele sellega, et ta elu polnud muud kui alatine edasipüüdmine kõrguste poole, tänu ta lakkamatule töötahetele. Külakooliõpetaja, ametnik, köster, gümnaasiumiõpetaja, suure koguduse õpetaja, praost — kõik need tõusu-etapid läbistas ta vaid o m a l õul, töötades, teenides, edasi õppides, seejuures lasterohke perekonna isana. Olgu see virgutuseks neile, kes tikuvad liiga ruttu eluteel väsimas.

Mälestame Sind tõsisel leinas, Sa suur töömees, kallimeelne kolleeg, hea õpetaja ja armas inimene! Olgu maamuld Sulle kosutavaks puhkepaigaks Su tegevusriikka elu järele!

Meie õpilaste tööde stiilist.

(Järg.)

„T. T. G.“ 2. numbris demonstree-risin kirjandite põhistiili, nn. dotseerivat (ehk refereerivat) stiili, milleks esitasin ka vastava näite.

Edasi esitan ühe, mõnel määral erineva dotseeriva stiili variandi, mis teeb kirjandi pisut elulähedasemaks ja kergemini loetavaks. See on nn. kirja- ehk läkituse-stiil.

Selles stiilis kirjutatud kirjand kujuneks umbes järgmiseks (teema ja kava jäävad endiseks, nagu see on antud „T. T. G.“ 2. numbris):

„Armas onu!

Meile läkitatud kirjadesse poetad Sa ikka ja ikka ironilisi märkmeid Eesti kui iseseisva riigi kohta. Samuti targutlesid Sa oma lühikesel külaskäigul Tartusse väga halvustavalt Eestist ja teistest vähematest, pärast Maailmasõda tekkinud rahvusriikidest. Sa nimetasid mõttetuks praegu valitsevat poliitilist mõttesuunda, et igal vähegi arvukamal kultuurilisel rahval peab olema oma iseseisev, rippumatu rahvusriik. Sinu seisukoht ei anna mulle hinge- rahu, mispärast ära imesta, kui astun Sinuga tõsisesse vaidlusse omariikluse tähtsuse üle, tahtes Sind ühtlasi veenda, et eestlastelgi, nagu igal teisel väikerahval, on õigus omada kõrvuti suurrahvastega iseseisvat rahvusriiki.

Saan väga hästi aru Sinu vaatekohast. Sa oled inimene, kel pole kodumaad. Juba pisipoisikesena lahkusid Sa ühes vanematega Eestist Venesse. See isevalituslik riik oma vanamoelise ideoloogiaga ei tunnustanud väikesi rahvusi. Sa õppisid ja sirgusid meheks, rännates ühest hiigla Venemaa otsast teise, elades kord Moskvast, kord Ukrainast, kord Siberis, kord Turkestanis. Siin-seal peatudes veetsid Sa ka osa oma mehe-east. Kui Venemaal puhkes revolutsioon, põgenesid Sa sealt

ja Su rännujaamadeks sai terve maailm. Ameerika, kus elad hilisemal ajal, pole kindlasti ka Su jäädav asukoht, pole Su kodumaa, nagu polnud seda Vene riik. Neil murranguaastail, kui kerkis esile maailmapoliitikas kindel nõue, et igal vähegi võimelisel, iseseisvuseks küpsel rahval olgu oma riik, olid Sa raha- ja teenistusejahil kesteab kus maailma-kolkas, ja hiljem ei ole Sa viitsinud vaevata enast niipalju, et tungida omariikluse õil-sasse mõttesse. Seepärast olgu alltoodud read Sulle väikeks õppetunniks omariikluse tähtsuse küsimuses. Usun, et Sa minu läkituse läbi loed, kuna Sa oma iseloomult polegi nii pealiskaudne, nagu võib otsustada Su suhtumise järgi omariikluse küsimusse.

Kõigepealt selgitan Sulle omariikluse tähtsust rahva kultuurilises elus.

Raske on Sul küll mõista, mis tähendab võimalus saada kooliharidust emakeeles, nagu see sünnib rahvusriiges. Sul oli vene keel juba enam-vähem selge, kui hakkasid koolis käima, mispärast ei teinud vene õppekeel Sulle õpinguis takistusi. Aga kujutle, millist raskust tundis eestlane-, lätlane-, leedulane-, poolakas-, tatarlane-, kalmök- jne. nooruk, kes ei osanud sõnakest Vene riigikeelt, hakates õppima võõrkeelses algkoolis. Kui vaevarikas oli töö kesk- ja kõrge- maiski õppeasutistes, enne kui saavutati vastav diplom. Ja nii oli lugu muulaste- noorukitega ka teistes kirju rahvastikuga suurriiges, kus tuli õppida võhivõõras eesõigustatud riigikeeles. Kujutle, kui palju energiaikulu ja nooruse elurõõmu säästetakse rahvusriigis sellega, et õpitakse emakeeles. Kui palju teadmiste tagavarasid soetatatakse juurde! Õppides emakeeles ja lugedes kergesti mõistetavat omakeelset kirjandust! Kui paljudele on kõrgema hariduse omandamiseks teed valla, mis enne olid tõkestatud riigikeele traataiaga!“

Usun, et nüüd on võti käes, kuidas seda kirjandit kirja kujul jätkata. Nagu näete, ei erine see stiil palju dotseerivast stiilist, kuid on siiski tunduvalt soojem, elulisem, kaasatõmbavam.

Järgmisena demonstreerin
näidete-stiili.

Säärases stiilis ilmub väga rohkesti populaarteaduslikke kirjutisi ja töid. Inglased ja ameeriklased armastavad oma kõnedessegi ohtralt rakendada näidete-stiili. Üks näide järgneb teisele — terve kirjutis, teos või ettekanne läbi. Näidetest tehakse järeldusi ja kokkuvõtteid, ja nii suudetakse näidete abil sedasama pakkuda, mis kuivalt dotseerides, refereerides. Teatava küsimuse vaatlemine ning analüüsimine näidete abil on aga jälle märksa elavam, kujukam, piltlikum kui dotseerides. Näidete vahele põimitakse ka suurmeeste ütlusi ja tsiteeritakse nende arvamusi. Selles stiilis kirjutada võib ainult see, kes on palju lugenud ja kes on harjunud tegelikkude elu tähele panema.

Katsungi kõne all olevat teemat („Omariikluse tähtsus . . .“) kirjutada näidete-stiilis.

„A. 480 e. Kr. kogunes Hellespontose Väike-Aasia-poolsele kaldale Pärsia hiigla sõjavägi. Üle väina ehitati kaks silda. Juba enne päikesetõusu riputati sildadele mirdioksi ja süüdati põlema lõhnavaid rohte. Päikesetõusul tuli Xerxes. Ta palvetas võidu heaks ja viskas Hellespontosse kuldse mõõga. Algas sõjavägede üleminek. Ees liikusid, pärjad peas, Pärsia „surematud“ sõdurid. Neile järgnesid assüürlased sõjanuiadega, araablased kaamelitega, indlased puuvillaseis rõivais, varustatud vibude ja nooltega. Järgnes kaugeid mägede elanikke kübarais

ja sõjakirvestega, etiooplasi leopardi- ja lõvinahkades ja lõppeks pärslased. Nende kannul käis hiiglapikk moonavor.

Nii kirjeldab ajalugu¹⁾ Pärsia kuninga Xerxes'e tulekut Euroopasse — väikest rahvusriiki Kreekat vallutama. Kuid kas ei kirjeldata niisama Aleksander Suure Aasia vallutamise retki, Suur-Rooma sõjakäike, mongoollaste väelavii- nide Euroopasse valgumist, Napoleoni rünnakuid, enamlaste pealetungi eestlastele Eesti Vabadussõja ajal jne.? Kõikjal üks ja sama pilt: hiigla sõjavägi võimalikult kirju rahvastikulise koosseisuga, määratu sõjavarustusega, eesotsas võimsa, kuulsuse ja rikkusahne juhiga.

Vastukaaluks pilt Termopüüla kitsasteelt, kus Leonidas võitleb Pärsia luge- matu väe vastu 300 spartlase ja 700 boi- ootlasega. Xerxes laseb Leonidasele ütelda, et ärgu ta asjatult vastu hakaku, vaid andku relvad ära. „Tule ja võta,“ saab ta vastuseks. Ja kui seletatakse, et Pärsia vägesid on nii palju, et nad oma nooltega päikese katavad, saadakse vastus: „Seda parem, siis sõdime varjus.“

Kuid ajalugu pakub samasuguseid pilte palju. Värskest on meeles käpu- täite eestlaste võitlus enamlaste rügemen- tide vastu Paju lahingus, Narva all ja mujal.

Mis ütlevad need pildid? Mis ütlevad need rünnakud ja võitlused?

Nad näitavad, kuidas suured ning vägevad riigid ja rahvad ei ole tunnustanud üksikrahvuste, eriti väikerahvaste omaette olemist iseseisvate riikidena, teisest küljest aga jälle rahvuste püüdu säilitada oma iseseisvus või luua omaette eksisteeriv riik.

Pärast Maailmasõda pääsis siiski mõ- jule omariikluse printsiip, s. o. et igal vä- hegi võimelisel ja kultuurilisel rahval olgu omaette riik.

Mis tähtsus on siis omariiklusel, et seda nii väga hinnatakse?

Seda näeme kohe.

Mitte kuski mujal kui „Läänemere koidu kalda peal“ seisab kaskede var- jus koolimaja. Oma ilu ja esteetilisusega ta just nii väga ei meelitagi õpilasi. Ukse

¹⁾ Vt. J. Konks: Vana aeg, lk. 69.

kohal ilutseb aga uhke venekeelne silt: N. N. valla 2-klassiline ministeeriumikool. Astume klassituppa. Värvimata pinkide read täidetud punapöseliste eesti poiste ja tüdrukutega. Kantslis kustki Nižni-Novgorodist või Sارااتovist pärit olev habemesse kasvanud umbkeelne vene koolmeister. Teda on „komandeeritud“ vene haridusministeeriumi käsul kord Kaukasusse, kord Krimmi, kord Karjalasse, kord Vjatkaske, ja et tal kuski pole „vedanud“, siis on ta katseks saadetud ka eesti lapsi koolitama. — Ajaloo-tund. Laual pisi-pisitilluke raamatuke Vene ajaloo, muidugi vene keeles. Aga küll nõuab aega ja vaeva, enne kui see kaanest kaaneni läbi saadakse. Ja tagajärg? Õpilane võib teada kõigest muust, mitte aga sellest, mis on selles pisitillukeses raamatukeses. — Või jälle maateadus. Täpselt seesama lugu. Aritmeetika ja geomeetria raamatud on pisut sümpaatlikumad, sest numbrid ja joonised on rahvusvahelised. Aga mis teha looduslooga, kui jälle venekeelne raamat pihku pistetakse?

See pilt on Eesti lähemast minevikust, kui ta oli Vene suurriigi all. Mida võis pakkuda eesti poisile ja tüdrukule säärane kool? Kui vähe ta siin teadmisi omandas, aga ometi, kui palju ta vaeva nägi! Tõmmatagu võrdlusjooni tolle kooli ja praeguse eesti algkooli vahel!

Ja ega venekeelse keskkooli ega ülikooligagi rõomustavam lugu polnud.

Niisamasugused hariduse andmise moonutamiskohad olid kõik muulaste koolid Vene isevalitsusliku riigi piirides, samuti teisis mitmepalgelise rahvasti-

kuga suurriiges, kus õpetus toimus riigikeeles.

Peaks olema ilmne, et omakeelne kool on võrratu tähtsusega hariduse omandamiseks. Omakeelse kooli võimaldab aga ainult omariiklus.“

Jällegi katkestan kirjandi, sest peaks olema aimatav, kuidas seda edasi tuleb kirjutada näidetele toetudes.

Pean tunnistama, et sellesse teemasse on küllalt raske rakendada näidete-stiili. Täpsemalt öeldud: ei ole mitte raske, kuid on karta, et kirjand venib soovimatult pikaks. Ometi on teemasid, kus näidete-stiili tarvitamine on märgatavalt sobivam, eriti kui ainek on kitsapiiriline.

Kust saaksid õpilased tutvuneda näidete-stiiliga?

Kui raamatukogud läbi otsida, siis sääraseid teoseid ikka leidub. Peaks olema neid ajaloo-kogus, loodusloogus, usuõpetuse-kogus, psühholoogia- ja kasvatusteaduse-kogus. Psühholoogia-kogust võtsin enne jõulu enda kätte kaks raamatut: 1) P. v. Gzyk: Omal jõul edasi ja 2) O. S. Marden: Edu saladus.

Neist võiks soovitada eriti esimest.

Järgmistes „T. T. G.“ numbrites jätkan veel eri stiilide esitamist.

K. Raud.

Vot, et olid, näed, jõulud ja rahupühad ja kõik. . .

Vot, et olid, näed, jõulud ja rahupühad ja kõik. . . Kas ei ole päris tuttavad asjad puha?

Läksin ja mõtlesin, et nüüd nagu varsti rahupühad käes, numbrid juba teada, ja ega's muud, kui algab loge-

lemine. Ja kui siis tulevad jõulud ning pühad, tuleb õige kirjandust hakata tuhnima. Sest salaja mõtlen, et vahest saab pärast jõulu ka sinna pealinna — Tallinna — kirjandust kirjutama minna. Meie koolist pidavat

ometi kaks-kolm minema — vahest saadetakse mindki reservi. Asi olevat sääl äärmiselt käbe. Kui tuleb „kirjameestel“ kirjutada mõni följe-

tiseerin või fond of olen, siis tahtsin teda austada, lugedes tema töid. Kuid minu jahmatuseks ütles ajalehemüjanaine väriseva häälega: „Kallis

L. Hermann.

... ja otsustasin osta ühe kuuesendise „Päevalehe“.

tonks ja kui siis mõni kaasvõitleja kimpu jääb, oleksin mina kohe käepärast.

No jah, nii siis tahtsin ja otsustasin ennast kirjanduslikust küljest kohendada ja otsustasin osta ühe kuuesendise „Päevalehe“. Ja miks just selle? Aga vot just sellepärast, et selle lehe veergudel esineb üks Jaan Kägu oma kirjanduslikkude teostega. Et mina seda Jaan Kägu n. ö. sümpa-

prelna! Vana Käo Jaan on joba ammugi ära surenud.“ Siis hakkas ta oma käsa (nagu tarvitab seda sõna a-endungiga mõnigi meie kõrgema hariduse kandja) liigutama ja räuskava (ka laialt tuntud sõna!) häälega vanast armsast Käo Jaanist kõnelema. Minule kui esteedile mõjus see hiigla blamaažina, ja kartes, et on tegemist mõne „vaikse hulumeelsega“, ruttasin minema.

Arvan, et ka see inimesekene seal aja-
lehtede hunnikus oli kord Kāo Jaa-
nist fond of.

Ja ema ütles siis kodus, et vot õpi
nüüd hoolsasti, sest Kāo Jaani koht
on vaba ja vahest saad ka cum laude'ks.
Õige küll. Ega mulgi üle veere jookse,

nu võimsus, ületades kõik need
hõõrumis- ja rasküstungid,
võis olla kindlasti 100 vatti. Raamatu-
riida otsa aga asetasin kergesti üm-
bermineva tindipoti. Meistermees vi-
rutas kolm järelejäänud lauakoiba
püsti ja hakkas hoolega tampima.

L. Hermann.

Minu antiikaegne laud oli täis
„tääduslikke“ raamatuid ja vähe-
väärtuslikke vihke.

kui mõne raamatu saan, — kas „Tõe
ja õiguse“ või vähemalt „Kõrboja
peremehe“. Hakkaksin siis raamatu-
aasta puhul endale koguni raamatu-
kogu soetama.

Noh, kus siis hakkasin õppima, et
oma „tarvet hariduse järgi rahuldada“. Minu antiikne laud oli täis „täädus-
likke“ raamatuid ja väheväärtuslikke
vihke, mille tagajärjeks oli, et antiikse
laua veel antiiksem jalg kopsti „põr-
mandule“ langes. Tuli siis pisike
meistermees lauda parandama. Ja
mina laadisin imekiirelt raamatud veel
antiiksema sohva peale. Arvan, et mi-

Üks hoop ikka pihta ja kaks kindlasti
kõrvale. Peagi oli laud jälle terve ja
antiikne. Ja oli see vana rämp mul
veel uhkegi oma nelja jala peale!
Veel uhkem oli aga pisike meister-
mees. Ta lõi kord pea külmalt
selga (nii ta vist isegi ütles!) ja istus
äkitselt antiiksele sohvale, kuid siiski,
armas lugeja, mitte sohvale, vaid minu
raamaturiida otsas olevale kergesti
ümberminevale tindipotile. Mehike
kargas nagu tikk riida otsast maha ja
mina ruttasin päästma, aga raama-
tute ja tindipoti seisukorda, näidates
sellega õiget tänapäeva tempot. (Kord

näidati seda ka mootorratturi poolt kinolaval.) Kuid mis ma nüüd nägin! Minu vastvalminud puhas kirjalik töö lebas kui haavatud itaalia sõdur Abessiinia pinnal. Ja teate mis?

Et ma aga kindlasti ikka hoolsa õppimise eest raamatut tahtsin saada, siis ei lasknud ma oma hingel täis karata, vaid jooksin tuttava kaupmehe manu uut fooliot ostma. Kaupmehe-

L. Hermann.

Üks tragim astus ette ja küsis
Jose Moksika pilti.

Ründajaks ja lõviosa mängijaks oli see hirmus, kergesti ümberminev tindipott. Küürutasin siis fooliole kirjutatud töö ette kui teener väikese Shirley Temple'y ette filmis „Käharpeake“ ja külm judin läks mu lahtijäänud suust sisse ja tuli suure varba küüne alt välja. Mõtlesin, et näe nüüd oli töö tehtud ja oleksin teda saanud tarvitada kui mitte muuks, siis pärast kolmekordset pikendust õpetajale antavaks kirjandiks. Aga see neetud tindipott läheb alati ümber, kui seda kõige vähem on vaja.

proua ilmuski jumal teab kust leti taha ja ütles, et mul olevat tore muhv. Ütlesin, et muhv on tore küll, et kannan teda samal otstarbel kui daamid Hollywoodis. Nimelt kannavad nad muhvis hiiresuurust koerakest. Et minul sihukest animals'i ei ole, siis on mul seevastu aga üks pisikene luust elevandike.

Aga mis ma seal veel kuulsin — mitte muidugi kaupmeheproua suust. Nimelt tulid sisse kolm poisikest. Üks tragim astus leti ette. Ennäe! Väikese mehe nina ulatus peaaegu leti

veereni. „Ma palun Jose Moksika pilti“. Kaupmeheproua ei olnud veel säärast nime kuulnud, samuti minagi. Teine poisike, otsustades teist parandada, sähvab: „Mis kaupmees teie olete, kui te Jose Johmia'tki ei tea. Kas te pole teda kinos vaatamas käinud? Paganal on tore heli!“ Nüüd teadsin minagi, mida soovivad poisid. Ütlesin siis kaupmehele, et nad tahavad filminäitleja Don Jose Mohhika pilti saada. Polnud nende poisiplõnnide hääldamine kuigi „kriiskav“, kuid oli juhus, kus kuulsin, et keegi haritlane nimetas seda filminäitlejat Don Jose Muusika'ks. Poisid sorivad pilte. On kuulda üksikuid lauseid, nagu: „Misa, ripats, mässad! Vaata kui külmalt see Sirlei Temple (nii kuidas kirjutatud, ka välja lugeda!) sulle otsa vahib.“ Ometi leitakse see Johmia või Moksika ja poisid vajuvad välja kauplusest. Siis ilmuvad kauplusesse kaks tütarlast. Libisevad kahekesi leti ette ja hakkavad sosistama. Kaupmeheproua ootab ja mina ka. Viimaks kuulen, kuidas üks ütleb teisele: „Kui kallist sa tahad?“ Teine vastu: „Ja kui kallist sina tahad?“ — Nii vaieldakse tükk aega, ja viimaks ütlevad mõlemad kui ühest suust: „Sina kingi mulle 25-sendine ja mina sulle ka 25-sendine.“ Päris „huumorit valmistas“ niisugune kingituste sisseost.

Tore! Jätsin kaupmeheproua jumalaga ja tulin tulema. Järgmisel päeval olin „lai pomm“ ja küsisin kohe kaasvõitlejalt: „Kui kalli kingituse sa mulle teed? Teeme, tead, sõber, nii maha, et kingime teineteisele 10-sendised koduloomad — animals'id, sest,

tead isegi, et varsti pärast jõulupühi on inventuur-väljamüügid.“ Kaasvõitleja kah kohe jaatab, et ostku ma peale ikka kümnene. Tema pettust ei kannatavat, et laskvat minu „tunna“ alias tunnistuse kinni panna. panna.

Olgu nüüd nende „geschenkidega“ kuidas oli, aga jõulud tulid nii mis mürin — otse üle meie uue võimla katuse. Tüdrukud käisid mahalöödud ninadega ikka õpetajatetoa ja kantselei vahet. Allpool — kantseleis — oli kange sõda õppemaksu õiendamise pärast. Arvan, et kõik tahtsid vist korraga maksa, mis hiigla paanikat tekitas. Ülal, kurikuulsa õpetajatetoa ees seismine vajas aga kindlasti rohkem kuraasi. Vaatan, et, näe, üks „blondiin“ läheb ka nii, pea norgus, alumisele korrale. Lähen õige järele ja küsin, et kas läheb õppemaksu maksma, et palju halb jah niisugune rahadega õiendamine. Seal all kantseleis kah palju tüdrukuid ees, et tema nagu kõhnake või saledake, et saab veel äkki prii surma. Tüdruk läheb aga uksest sisse, kuhu peale on kirjutatud: „Kõnetund 9—10“. Ootan, et vahest läks posti järgi või nii. Ega tea midagi. Mõni kutsub kirja teel äkki jõulupuud põletama ja jõuluõunu sööma. Blond tüdruk tuleb aga välja ja ta nägu läigib rõõmust kui Moosese pale. Vaatab mulle kui jõulupuule otsa ja ütleb: „Tuleb siiski abiturientide pidu.“ Oh seda lusti ja rõõmu! Isegi kooli jõulupuu paistis kõikidele abiturientidele palju säravamana. Oma pidu! Hõissa!

Jah, kurb asi küll, aga, näe, raamatust jäin ilma. Järeldus: pole hoolas

---

õppija. Aga ega see palju halb ka ole: kevad tuleb kindlasti ja toob enesega ühes palju viisi, cum laude'sid ja raamatuidki.

Kui kantslist maha õeldi, et pärast kolme kuningat tuleb tulla jälle kooli ja just kell üheksa, siis olin kindel, et rahupühad on tulnud. Klassis laulsime veel „omal viisil“:

„Es ist ein Kind geboren“
ja vajusime linna peale.

Paar päeva mängisin Tuhka-Triinut ja siis olin kui Lumivalgeke oma puhtas pesakeses ja ootasin jõuluvana. Ei tulnud ega tulnud. Oli vist vanamees pahane, et ma cum laude ei olnud.

Jõulu esimesel pühal mõtlesin, et oleksin kaubelnud jõuluks koolist suusad. Oli ju jumalik lumetee ja kaunis talveilmake. Ja siis, mõne päeva möödudes, polnud midagi erutavamalt kui asjaolu, et 7. I 36 hommikul märkasid, et jõulud olid juba möödunud ja vaja oli minna kooli.

Jah! Ja kuna Käo Jaani hingeke nüüd juba ülemistes atmosfäärides hõljub, siis otsustasin tema mahaajäänud lausekese adopteerida (nii umbes nagu onu Edward adopteeris väikese Shirley Temple'y filmis „Käharpeake“): „Vot, et olid, näed, jõulud ja rahupühad ja kõik . . .“

Its.

Kooli elu.

Aktus 14. jaan. Tartu vabastamise mälestuseks.

14. jaan. pärast teist tundi, s. t. kell 10, toimus kooli saalis Tartu vabastamise mälestusaktus. Aktuse avas lühikese kõnega dir. J. Roos. Kõne Tartu vabastamisest ajaloolisel taustal pidas õpet. M. Sorgsepp. Lõppsõna ütles dir. J. Roos, mispuhul toimus ka lühike leinaseisak langenu mälestuseks.

Pärast aktust enam õppetunde ei olnud.

T. T. G. XVII lennu abiturientide pidu 26. jaan. kell 18.

I.

1. Merel olen mina sündinud — O. Merikanto. Roosid lõunast — J. Strauss. Abiturientide koor, juhatab K. Tammemägi (V a).
2. Kaks hispaania tantsu — Movskovzki. Klaveril N. Pehka (V b) ja A. Sokk (V b).
3. Muinasjutt Alaeast — H. Visnapuu. Melo-

deklamatsioon. 4. Kummitus. Tantsib L. Noorits (V c). 5. Rühmvõimlemine. Juhatab L. Noorits (V c). 6. Etüüd. Tantsib vil. pr. L. Voitka.

II.

Õde Bèatrice. M. Maeterlinck'i legend 3. vaatuses. Lavastaja õpet. pr. E. Tooms. Tege-
lased: Püha Neitsi — K. Tammemägi (V a).
Õde Bèatrice — L. Reinomägi (V a). Kloostri
eestseisjanna — L. Ahas (V a). Õde Eglantine — E. Neggo (V a). Õde Clèmence — E. Martin (V a). Õde Fèlicitè — E. Poolakene (V b). Õde Balbine — M. Bock (V b). Õde Règine — P. Loderaud (V c). Õde Giséle — S. Juudas (V c). Preester — B. Võsoberg (V a). Prints Bellidor — A. Sokk (V b). Väike Allete — H. Ploom (IV a-kk).

III.

Tants.
